

νάτη I. Σορδίν., ἐνθ' ἄν. Λεξ. Πρω. Δημητρ. Σταφύλι δαμασκηναίτο 'Ελλην. Γεωργ., ἐνθ' ἄν. 2) 'Επὶ ἐδεσμάτων, ὁ μετὰ δαμασκήνων παρεσκευασμένος Λεξ. Πρω. Δημητρ.: Βοδινὸ δαμασκηναίτο ἐνθ' ἄν. Πβ. κρέας κυδωνᾶτο. 3) Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ., ὁ ἀπεξηραμμένος καρπὸς δαμασκήνων Λεξ. Πρω. Δημητρ. Πβ. κυδωνᾶτο.

δαμασκηνέλι τό, ἀμάρτ. δαμασ'νέλ' Λέσβ.

'Εκ τοῦ οὐσ. δαμάσκηνο καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -έλι.

Τὸ μικρὸν δαμάσκηνον: Ἄσμ.

Τρεῖς τοῦ προϋξινεύγα δον,
μάννα τ' μυγαλεύονταν,
τσούρ'ς τ' 'πιρηφανεύονταν,
τάσταν - τάσταν τασταντέλια,
πῶφαγι τὰ κασταντέλια
κι οὐλα τὰ δαμασ'νέλια.

δαμασκηνήσιος ἐπίθ. ἐνιαχ. δαμασκηνήσιος Μακεδ. (Βόιον).

'Εκ τοῦ οὐσ. δαμασκηναί καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ήσιος.

'Ο ἐκ ξύλου δαμασκηναῖς κατεσκευασμένος.

δαμασκηναί ἡ, δαμασκηναί Λεξ. Περίδ. Μπριγκ. Πρω. Δημητρ. δαμασκηναί Αἰγίν. Μεγαρ. Πελοπν. (Λεῦκτρ. Μάν.) δαμασκηναί Τσακων. (Χαβουτσ.) δαμασκηναί Δ. Κρήτ. δαμασκηναί Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) δαμασκηναί Τσακων. (Χαβουτσ.) δαμασκηναί κοιν. δαμασκηναί πολλαχ. βορ. ιδιωμ. δαμασκηναί Κῶς κ.ά. δαμασκηναί Κύπρ. δαμασκηναί Κάλυμν. δαμασκηναί Λέσβ. Μακεδ. (Καστορ.) γαμασκηναί Κάρπ. (Μεσοχώρ.) δαμασκηναί Μακεδ. (Δοξᾶτ.) δαμασκηναί Μακεδ. (Γήλοφ.) δαμασκηναί Τσακων. δαμασκηναί Ἡπ. (Κουκούλ.) Μακεδ. (Βλάστ.) δημοσκηναί Θράκ. ('Αδριανούπ.) 'αμασκηναί Κάρπ. ἀραμασκηναί Βιθυν. (Πιστικοχ.) Πληθ. δαμασκηναί Θεσσ. (Κρανν.) Μακεδ. (Δῖον κ.ά.) δαμασκηναί Μακεδ. (Δοξᾶτ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. δαμάσκηνο καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -αί. Ἡ λ. καὶ εἰς Σομ. 'Ο Τσακων. τύπ. δαμασκηναί κατ' ἀναλογ. πρὸς τὸν ἐπίσης Τσακων. μουσμουναί.

Τὰ ἀκόλουθα φυτὰ τῆς οἰκογ. τῶν Ροδιδῶν (Rosaceae):
α) Προῦμνη ἡ ἡμερος (Prunus domestica) κοιν. καὶ Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) Τσακων. (Χαβουτσ. κ.ά.): 'Εκείνη ἡ δαμασκηναί δὲν ἐπίασε (= δὲν ἐρρίζωσε) κοιν. 'Η γαμασκηναί μας, ἔχει πολλὰ γαμασκηναί Κάρπ. (Μεσοχώρ.) 'Ιχτέ 'δάμουσα τοῦ γείτοννα κι μ' εἶπυ ὅτ' ἐθισι δαμασκηναί (ἐθισι= ἐφύτευσε) Μακεδ. ('Αγιο Πνεῦμ.) Ἡδρα κάτ' ζουπὺς ἀπάνον 'ς τ' δαμασκηναί μ' κι τ'ς ἔφαγα κι ἀγάλλασα (ζουπὺς= ὑπερώριμα δαμασκηναί) Ἡπ. (Κουκούλ.) Φέτονς ἡ δαμασκηναί μας 'ς τὸν κήπου εἶνι φουρτουμέν' δαμασκηναί αὐτόθι. 'Σ τὸν τόπου μας προνκόβουν πουλὸ οἱ δαμασκηναί Μακεδ. ('Αρκοχώρ.) 'Εχουμι κι ἀραμασκηναί κι ζαρδελιές (= μπουρνελιές) Βιθυν. (Πιστικοχ.) 'Εδε μιὰδ - δαμασκηναί 'ς τὸν δζήπ-πον δον φορτωμένην δα δαμασκηναί Κῶς. Οἱ δαμασκηναί κἀν'νι δαμασκηναί Μακεδ. (Καστορ.) β) Προῦμνη ἡ ἐμβολιαζομένη (Prunus insititia) Εὔβ. (Βρύς.) Μακεδ. (Δεσκάτ. κ.ά.) Νίσυρ. Τσακων. (Βάτικ. Χαβουτσ.) κ.ά. Συνών. βαρδανιά, βαρδασιά, κορομηλιά, πορδαλιά, σαρδελιά, πουρνελιά, ρίκι, σιλίβα, σιλιβιά, τζανεριά. γ) Προῦμνη ἡ ἀκανθώδης

(Prunus spinosa) Θράκ. ('Αδριανούπ.) κ.ά. Συνών. ἀβραμυλιά, διὰ τὸ ὅπ. βλ. ἀβραμυλιά, ἀγριο-αβραμυλιά, ἀγριοδαμασκηναί, ἀγριοκορομηλιά, ἀγριοπουρνελιά, διὰ τὸ ὅπ. βλ. ἀγριοπουρνελλιά, βραβυλιά, τσαπουρνιά.

'Η λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Δαμασκηναί καὶ ὡς τοπων. Θράκ. (Αἰν.) Πάρ. κ.ά. καὶ ὑπὸ τοὺς τύπ. Δεμασκηναί Ἡπ. (Τσαμαντ. Φιλιᾶτ.) Δαμασκηναί Μακεδ. (Κοζ.) Στ' Δαμασκηναί τ' Σιλιάδα Μακεδ. (Στεφανιν.) Δαμασκηναί Μακεδ. (Καταφύγ. Μικρὸ Σούλ. Τερπν.)

δαμασκηναί ἐπίθ. Μακεδ. (Θεσσαλον.) κ.ά.— Λεξ. Δημητρ.

'Εκ τοῦ οὐσ. δαμάσκηνο καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -αίς.

'Ο ἔχων τὸ χρώμα δαμασκήνου ἐνθ' ἄν.

δαμάσκηνο τό, δαμασκηναί Λεξ. Πόππλ. δαμασκηναί - ὁ γινὸ Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.) δαμασκηναί Μακεδ. (Βελβ.) μα-νασκηναί Καππ. (Συνασο. Φερτ.) μαλασκηναί Καππ. ('Ανακ. Σίλατ. Φάρας. Φλογ.) μαλασκηναί Καππ. ('Αραβάν. Γούρτον.) μαλασκηναί Καππ. ('Αραβάν. Μισθ.) δαμάσκηνο κοιν. δαμάσκηνο Ἰος Μύκ. Νάξ. Πελοπν. (Ξεχώρ.) δαμάσκηνο Καλαβρ. (Μπόβ.) Κύπρ. Κῶς κ.ά. δαμάσκηνο Θεσσ. (Τσαγκαρ.) Μακεδ. ('Αγιος Νικόλ. Βλάστ.) Σάμ. (Βλαμαρ.) κ.ά. δαμάσκηνο Τσακων. (Βάτικ. Χαβουτσ.) δαμάσκηνο βόρ. ιδιωμ. δαμάσκηνο Μακεδ. (Βόιον) δαμάσκηνο Α. Ρου-μελ. (Μικρὸ Μοναστήρ.) δαμάσκηνο Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.) δαμάσκηνο Ἡπ. (Παλάσ.) δαμάσκηνο Τσακων. 'αμασκηναί Κάρπ. μαλάσκηνο Καππ. (Φερτ.) μαλάσκηνο Καππ. μαλάσκηνο Καππ. (Ποταμ.) ἀραμασκηναί Βιθυν. (Πιστικοχ.) Θηλ. δαμάσκηνο Κύπρ. (Πεδουλ.) ταμάσκηνο 'Απουλ.

'Εκ τοῦ Βυζαντ. οὐσ. δαμάσκηνο, τὸ ὅπ. ἐκ τοῦ 'Ελληνιστ. δαμασκηναί, οὐδ. τοῦ ἐπίθ. δαμασκηναί, δι' ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου.

1) 'Ο καρπὸς τῆς ἡμέρου Προῦμνης (Prunus domestica) τῆς οἰκογ. τῶν Ροδιδῶν (Rosaceae) κοιν. καὶ 'Απουλ. Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.) Καππ. ('Ανακ. 'Αραβάν. Γούρτον. Μισθ. Ποταμ. Σίλατ. Συνασο. Φάρας. Φερτ. Φλογ.) Τσακων. (Βάτικ. Χαβουτσ.): Φέτος ἔχει πολλὰ δαμάσκηνα. Δαμάσκηνα ξερά - κομπόστα κοιν. Λευὰ δαμάσκηνα (μικρὰ γλυκὰ δαμάσκηνα) Μακεδ. (Βόιον) Δαμάσκηνα βασιλικά - λουβαρδίστικα - κονιουρήθροι Νάξ. ('Απύρανθ.) Βουργά'κα δαμάσκηνα Θράκ. (Σκοπ.) 'Εφαγε ἄγουρα δαμάσκηνα καὶ τὸν πάει αἷμα (ἔχει διάρροια) 'Αθῆν. Τοῦ δαμάσκηνο τὰ κονιουρήθρια εἶναι μικρὰ Πελοπν. (Ξεχώρ.) Τὰ λιφτουκάρι καὶ τὰ δαμάσκηνα πᾶνι καλὰ μὲ τοῦ οὔζου Α. Ρουμेल. (Βοδεν.) 'Η Σουφιά φῶναξ' τὰ πιδοῦνι κι τὰ 'δουκι δαμάσκηνα Μακεδ. ('Αγιο Πνεῦμ.) Τοῦ δαμάσκηνο δὲν τοῦ ξέραμι παλιά, εἶνι κινούργιον φροῦτον Θεσσ. (Βαμβακ.) 'Α σιγνώσου ἀραμασκηναί γιὰ δὸν χειμῶνα Βιθυν. (Πιστικοχ.) 'Εδε μιὰδ - δαμασκηναί 'ς τὸν δζήπ-πον δον φορτωμένην δα δαμάσκηνα Κῶς. Φέτον εἶνι ἄβριχα τὰ δαμάσκηνα (δὲν ποτίστηκαν ἀπὸ βροχὴ) 'Αλόνν. 'Η δαμασκηναί κἀμνει δαμάσκηνα με τὲς ὁποῖες κἀμνουμεν μαρμελ-λάδαν Κύπρ. (Πεδουλ.) 'Όταν εἶχι φόβους, βάλλισκαν χοεῖ' με μαράσκηνα 'ς σὰ ἄστρα καὶ ὕστερα πγίνιθκεν, νιόταν καλὰ (ὅταν κάποιος ὑπέφερε ἀπὸ φόβου, ἔβαζαν οὐρο με δαμάσκηνα τὸ βράδυ στὸ

ὑπαιθρο καὶ ὕστερα τὸ ἔπινε καὶ γινόταν καλὰ) Μισθ. "Εχει δαμάδ-θηνα ἄσπρα, μαῦρα, πᾶσ-σα λ-λογη Βουν. Σὰν ἔμ' βλέφατα τὰ δαμάδ-θηνα, ἔν' γλυκεία (ὅταν εἶναι ὥριμα τὰ δαμάσκηνα, εἶναι γλυκὰ) αὐτόθ. || Φρ. "Ασκημα δαμάσκηνα καὶ πρικῆς ἐλίες (λέγουν οἱ ἀναγγέλλοντες δυσάρεστα) Τῆλ. Μασάρον τοῦ δαμάδ-θ'νου (μασάρον = συμπιέζω τὸν καρπὸν δίδων εἰς αὐτὸν σχῆμα πεπλατυσμένον) Ἀλόν. || Παροιμ. Μὲ τὸ σῆμερα μὲ τὸ αὖριο ποῦ λές, γενῆκαν τὰ δαμάσκηνα ἐλίες (διὰ τοὺς διαρκῶς ἀναβάλλοντας) Μακεδ. (Χαλάστρ.) Ἡ παροιμ. κ.ά. Κούτς, σύντεκε, νὰ γίνουν τὰ δαμάσκηνα (ἐπὶ βραδυποροῦντος εἰς ἐργασίαν τινὰ) Θράκ. (Σηλυβρ.) "Αλλου 'νι τοῦ κοῦδ'λου κι ἄλλον τοῦ δαμάδ-θ'νοι (ἐπὶ συγκρίσεως δύο προσώπων διαφερόντων οὐσιωδῶς μεταξὺ των) Ἡπ. (Ἑλληνικ.) Οἱ γοιγοὶ τρῶν τὰ δαμάσκηνα καὶ τὰ παιδιὰ μοι υδιδάζουν (ὅτι τὰ τέκνα ὑφίστανται τὰς συνεπειὰς τῶν σφαλμάτων τῶν γονέων τους) πβ. τὸ τῆς Π.Δ. (Ἰεζεκιήλ 182) «οἱ πατέρες ἔφαγον ἄμφω καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων ἐγομφίασαν» Προπ. (Κύζ.) Οἱ μικροὶ τρῶνε τὰ δαμάσκηνα καὶ οἱ τρανοὶ ξινίζοντε (ἀντίθ. πρὸς τὴν προηγουμ.) Πελοπν. (Σαραντάπ.) Ἡ παροιμ. εἰς παραλλαγ. κ.ά. Δίνε τοῦ ἔχτροῦ σου δαμάσκηνα καὶ τοῦ φίλου σου ἀπιδία (διότι τὰ μὲν δαμάσκηνα εἶναι δύσπεπτα, τὰ δὲ ἀπιδία εὐπεπτα) Κεφαλλ. || Ἄσμ.

Τ' ἄγουρα δαμάσκηνα κ' οἱ πικρῆς ἐλίες,
τὰ κρυφομυλήματα δὲν εἶν' καλῆς δουλειῆς
Θήρ.

Πειὸς μοῦ τόπεν ἄστῆμο | τ' ἄγουρο δαμάσκηνο,
ὄγιοις δὲ μοῦ τ' ἀγαπᾷ, | χίλιοι χρόνοι νὰ 'ν' κακὰ
(βαυκαλ.) Μύκ.

"Ολοι μοῦ τό 'παν ἄσκημο | τοῦτο τὸ δαμάσκηνο
ὄλοι μοῦ τό 'παν σιχαμένο, | τὸ μοσχογυρισμένο
Συνών. μὲ τὸ προηγουμ. Κύθηρ. Τὸ ἄσμ. εἰς παραλλαγ. κ.ά.

Καλέ, τσερὰ Καδίρανα, βασίλισσα δοῦ κόσμον,
κάνένα-δυὸ δαμάσκηνα, ὅτι νὰ φεύγω, δὸς μου
Νάξ.

Σὰ μῆλο, σὰ δαμάσκηνο κιτρινοφυλλισμένο
Κεφαλλ. β) Τὸ δένδρον Προῦμνη ἢ ἡμερος (Prunus domestica) τῆς οἰκογ. τῶν Ροδιδῶν (Rosaceae), κοινῶς δαμασκηνιὰ Καππ. (Ἀρσβάν.) 2) Ὁ καρπὸς τῆς Προῦμνης τῆς ἐμβολιαζομένης (Prunus insititia) τῆς οἰκογ. τῶν Ροδιδῶν (Rosaceae) Ἀντίπαξ. Κύπρ. Μακεδ. (Σταν.) Παξ. Τσακων. (Χαβουτσ.) κ.ά. Συνών. βαρδάσα 2, κορόμηλο, πορδάλα, πουρνέλα, τζάνερο. 3) Ὁ καρπὸς τῆς Προῦμνης τῆς ἀκανθώδους (Prunus spinosa) ἐπίσης τῆς οἰκογ. τῶν Ροδιδῶν (Rosaceae) πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. Συνών. ἀβράμυλο, ἀγριοαβράμυλο, ἀγριοδαμάσκηνο, ἀγριοκορόμηλο, ἀγριοπουρνέλα, βράβυλο, ρίκι, τσάπουρο.

δαμασκηνός ἐπίθ. (I) Σκυρ. Πελοπν. (Τριφυλ.)—Λεξ. Βάιγ. Π. Βλαστ., 327 Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. Δαμασκός.

1) Ὁ ἐκ Δαμασκοῦ προερχόμενος, ἐπὶ πραγμάτων, ὑφασμάτων κυρίως καὶ ὅπλων, φημιζομένων διὰ τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἀντοχὴν των ἐνθ' ἄν.: Δαμασκήνῃ στόφα Σκυρ. Δαμασκήνῃ σπαθί Λεξ. Βάιγ. Δαμασκήνῃ ξίφος Λεξ. Πρω. Δημητρ. 2) Τὸ Οὐδ. οὗς., χρυσοῦφαντον μεταξωτὸν πολυχρωμον ὑφασμα Πελοπν. (Τριφυλ.) Σκυρ. κ.ά. Συνών. δαμασκίς 1β, δαμάσκο, καμουχᾶς. Ἡ σημ. καὶ εἰς Σομ.

δαμασκηνός ἐπίθ. (II) Αἶγιν. Ἰων. (Μαγνησ.) Μακεδ. (Σισάν.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὗς. δαμασκηνιὰ. Ὁ σχηματισμὸς κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ ἐπίθ. δαμασκηνός (I).

Ὁ κατεσκευασμένος ἐκ ξύλου δαμασκηνέας ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ἐσεία πρέπει, ἀφέντη μου, δαμασκήνῃ τραπέζι,
ὅταν ἀνθῇ ἡ δαμασκηνιά, ν' ἀνθῇ καὶ τὸ τραπέζι
Αἶγιν.

Καὶ πάλι ξαναστρώνει σου δαμασκήνῃ τραπέζι,
ὅταν ἀνθῇ ἡ δαμασκηνιά, ν' ἀνθῇ καὶ τὸ τραπέζι
Μακεδ. (Σισάν.)

Ἐσέν', ἀφέντη, πρέπει σου δαμασκήνῃ τραπέζι,
νὰ ζῆγῃς, νὰ ζῆγῃς, νὰ μᾶς κερᾶς, νὰ ζῆγῃ καὶ τὸ τραπέζι
Ρόδ.

δαμασκίς ἐπίθ. Λεξ. Μπριγκ. εἰς λ. δαμασκός Οὐδ. διμισκὶν Πόντ. (Τραπ.) διμισκί πολλαχ. διμισκί Ρόδ. κ.ά. διμισί Εὐβ. (Κύμ.) διμισκί Ἀστυπ. ντιμισκί Ἡπ. — Γ. Μακρυγ., Ἀπομν., 2,46 Α. Οἰκονομίδ., Τραγοῦδ. Ὀλύμπ., 32 ντιμισκί Α. Passow, Popular. Carm., 155 τιμισκί Λέσβ. ἱμισκί Κάρπ. ἱμισκί Κάρπ. δεμισκί Ρόδ. διμισκί Τῆλ. δαμασκί πολλαχ. νταμασκί Ἡπ. Θεσσ. δαμισκί Ἡπ. (Κόνιτσ.) — Κ. Κρυστάλλ., Ἔργα, 2, 124.

Ἐκ τοῦ Ἀραβ. *dimiski* (βλ. Λεξ. Χλωροῦ, 791), παρὰ τὸ ὅπ. τὸ Τουρκ. *dimiski*. Οἱ ἀρχόμενοι ἀπὸ δα- τύποι κατ' ἐπίδρασιν τοῦ κυρίου ὀνόμ. Δαμασκός. Ὁ τύπ. διμισκί καὶ εἰς Σομ.

1) Ὁ ἐν Δαμασκῷ κατεσκευασμένος, κυρίως ἐπὶ ξιφῶν ἐξ εἰδικοῦ χάλυβος ὅλως ἰδιαιτέρας ἀντοχῆς καὶ ἐλαστικότητος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μαχαιρῶν, ὅπλων ἄλλων χαλυβδίνων ἐργαλείων καὶ μεταξίνων πεποικιλμένων ὑφασμάτων, ἀρίστης ποιότητος, κατεσκευασμένων κατὰ τὰ ἐν Δαμασκῷ πρότυπα κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.): Δαμασκί σπαθί - μαχαίρι - ὑφασμα κοιν. Εἶχι οὐ πάππους μ' ἓνα δαμασκί σπαθί Ἡπ. (Κουκούλ.) Τὸ ντυοφέκι μ' τὸ δαμασκί Μακεδ. Δερπάνι δαμισκί Ἡπ. (Κόνιτσ.) — Κι ὅντως ντιμισκί σπαθί πολυτίμητο ἦταν Γ. Μακρυγ., ἐνθ' ἄν. Δαμισκί σπαθί κρεμόνταν μὲ χρυσὰ λουριά ἀπὸ τῆς ζώνης του κατὰ τὸ ξερβὸ πλεονὸ Κ. Κρυστάλλ., ἐνθ' ἄν. || Ἄσμ.

Πᾶρε τὸ διμισκί σπαθί καὶ κάμε το δικό σου
κι ὡς θέλεις τότε παίδεψε τὸν ἀγαπητικό σου
Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Σαῖτες, μὴ λιεύγετε, καρδιά μου, μὴ φοβᾶσαι
καὶ σύ, σπαθί μου διμισκί, κόβγε καὶ μὴ λυπᾶσαι
αὐτόθ.

Βάστα, μαῦρε μου, δυνατὰ καὶ πίσω μὴ γυρίσης
καὶ σύ, σπαθί μου διμισκί, μὴν τύχη καὶ ραγίσης
Α. Ρουμελ. (Σωζόπ.)

Ἐσ' ἔχεις διμισκί σπαθὶν τξ' ὀρκυόπηχον γονδάρι,
γονδάρεψέ το τὸ σκυλ-λδίμ, βριχοῦ σὲ θανατώση
(ὀρκυόπηχον = μήκους ὀργυιᾶς) Ρόδ.

Σαῖτ-ῆες μ' Ἀλεξανδρινές, καμμιὰ νὰ μὴλ-λνγίση
καὶ σύ, σπαθίμ-μου διμισκί, νὰ μὴν ἀποστομώσης
αὐτόθ.

Πόχουν τὰ δαμασκιὰ σπαθιά, τ' ἀλάθεντα μαχαίρια
Πελοπν. (Μεσσην.)

Γυναίκιον ὁ πόλεμος, κοριτζᾶκὸν ὁ κοῦρσος
καὶ τὸ σπαθίμ μου διμισκὶν κόφτει καὶ δὲ φοβᾶται
Πόντ. (Τραπ.)

